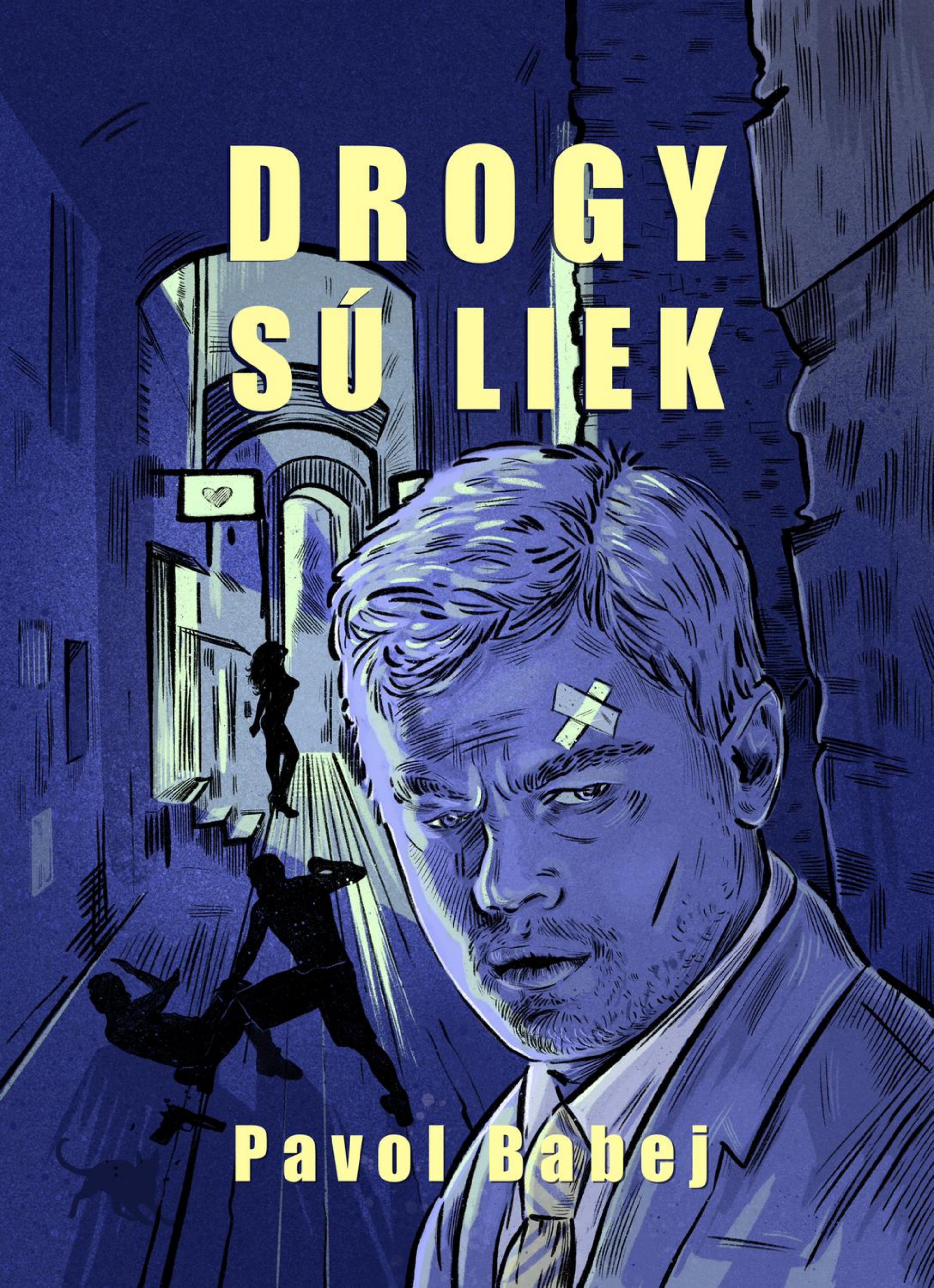

DROGY SÚ LIEK

Pavol Babej

Pavol Babej

Drogy sú liek

ISBN 978-80-570-1644-1

Pod'akovanie

V prvom rade ďakujem za to, že sa moja mama stretla s mojím otcom, pretože vďaka tomu, teraz môžem písať tieto riadky. Ďakujem za zázemie a starostlivosť, ktoré ste mi poskytli a najmä za mojich skvelých súrodencov.

Mama, tebe som vďačný za tvoju nekonečnú lásku a podporu, ktorú cítim už od narodenia až doteraz, aj keď to so mnou ani náhodou nebolo vždy jednoduché. Tvoja obetavosť, zodpovednosť, čestnosť a šikovnosť, mi sú a budú navždy najväčším vzorom. Vážim si ťa o to viac, lebo nie každý má to šťastie mať tak úžasnú mamu, akou si ty.

Pod'akovať sa patrí aj môjmu otcovi za to dobré, čo pre mňa a našu rodinu urobil. Viem, že si celý život tvrdo pracoval, aby si nás zabezpečil. A aj dnes je veľa chlapov, ktorí by také niečo nezvládli.

Mojej sestre Monike môžem ďakovať za to, že mi bola druhou matkou, a keď som sa ako malý či dospievajúci občas nemal na koho obrátiť, tak celé detstvo aj dobrou kamarátkou. Bola mojím najbližším človekom pri úprave tejto knihy a prvou, ktorá mala tú česť a hlavne chuť si ju prečítať. Tvoje povzbudzujúce slová ma posilnili tak, že teraz aj všetci ostatní môžu nasávať výplody mojej fantázie.

Mojim bratom Martinovi a Michalovi ďakujem za to, že mi od malička pristrihli krídla a nestal sa zo mňa nejaký rozmazaný chlapček, aj keď to tak možno dlho nevyzeralo. Pri každom probléme som sa cítil istejšie, keď som vedel, že budete za mnou vždy stáť v dobrom aj v zlom. Veľa ste ma naučili a môžete sa na mňa taktiež spoľahnúť, kedykoľvek to bude potrebné.

Chcel by som pod'akovať aj mojej malej krásnej neteri Vivien, vďaka ktorej som spoznal svet v omnoho krajších farbách. Dúfam, že keď raz budeš čítať, čo to tu tvoj strýko splietal, tak budeme stále takí dobrí kamoši ako teraz. A že ľudia všade naokolo budú lepšími ako tí v tejto knihe.

Pod'akovanie patrí aj mojim starým rodičom, ktorí boli pre mňa vždy, aj napriek vyššiemu veku, príkladom triezveho a rozumného uvažovania. Na naše rozhovory o živote či smrti nikdy nezabudnem.

Ďakujem Marošovi, s ktorým sa vzájomne podporujeme a motivujeme vo všetkom, čo robíme. Ťažko povedať, aké by boli moje ciele, bez našich dlhých filozofických debát a som si istý, že toho v živote veľa dosiahneš.

Ďakujem môjmu dlhoročnému kamarátovi Erikovi, ktorý bol často v ťažkých chvíľach pri mne pripravený s riešením, alebo aspoň povzbudzujúcimi slovami, aj keď ja sám som sa často nesprával ako dobrý priateľ. Verím, že obaja raz nájdeme tu správnu rovnováhu.

Vďaka patrí aj tebe, Martino Primo, za celé tie roky zábavy, ale aj hlbokých rozhovorov a situácií, ktorými sme si spoločne prešli. Naučil som sa od teba nebrať život príliš vážne a vedz, že sa mi vďaka tomu dýcha omnoho ľahšie. Ako som ti nedávno napísal, si šikovný a inteligentný, tak to využi vo svojom prospech.

Pod'akovanie posielam aj môjmu najstaršiemu priateľovi Robovi, do ďalekého Dánska, ktorého čestnosť a pracovitosť by mohla byť vzorom pre mnohých skúsenejších ľudí. A aj keď sa možno naše postoje a názory na niektoré veci rôznia, tak ako človeka si ťa budem za to, aký si, navždy ceniť.

Pod'akovať by som chcel aj Gjinovi, ktorý je príkladom toho, že mať peniaze neznamená nebyť dobrým človekom. A že rodina a blízki sú to najdôležitejšie v našom živote, nech sa deje čokoľvek a nezáleží na tom, čo si o tebe myslí niekto, kto nestojí pri tebe.

Ďakujem aj môjmu záhradníckemu kolegovi Matejovi, s ktorým sa nemusíme vidieť aj celý rok, no keď sa stretneme, tak nemám pocit, žeby sa čokoľvek zmenilo. Verím, že vždy sa budeme vedieť tak dobre a úprimne porozprávať.

Pod'akovanie patrí určite aj Ondrejovi z Trenčína a Tominovi, ktorí boli prvými, čo vo mne videli nejaký väčší potenciál a povzbudili ma vtedy, keď som to najviac potreboval.

Úprimné ďakujem by som rád adresoval aj skvelej ilustrátorky Tine Minorovej, ktorá mi zhotovila naozaj krásnu obálku.

Srdečné pod'akovanie posielam aj do Prahy výnimočnej a talentovanej Gréte, ktorá ma celé mesiace podporovala a ani na chvíľu o mne nezapochoybovala. Vieš, že si ťa veľmi vážim, a že to pre mňa veľa znamená.

Vďaka patrí aj ďalším za ich podporu a motiváciu pri tvorbe knihy - Barči, Janke, Miške, Nike, Denise, Henrichovi, Blažejovi, Dominovi (TDK Beatz), Samovi, Janymu a Lukymu. Bolo skvelé vedieť, že sa tešíte na to, keď to bude hotové, a že mi dôverujete v tom, že to bude stáť za prečítanie.

Na záver patrí moje pod'akovanie všetkým ľuďom, ktorí čítajú tieto slová. Znamená to totiž, že podporujete to, čo robím, a pre tvoriaceho človeka niet väčšieho ocenenia ako dostatočná pozornosť. Verím, že vám tento príbeh niečo dá, pretože o to jediné mi išlo. Zanechať tu odkaz, ktorý ľudí prinúti sa zamyslieť. Ja sám sa neustále zamýšľam nad tým, ako urobiť náš svet krajším miestom. Miestom, kde sa nebudeme báť niekomu dôverovať, kde sa nebudeme báť zaľúbiť, kde sa nebudeme báť povedať svoj názor, kde sa nebudeme obávať priviesť naše deti. A snáď je aj táto moja kniha krokom k svetlejšiemu zajtrajšku. Držím nám v tom všetkým palce.

1. V prvej línii

„Istota všetko zruinuje.“ (Táles, starogrécky filozof a matematik)

Deprimovaný som čakal na autobusovej zastávke na nočný spoj. Bolo mi strašne. Okolo mňa pobiehali samé odpudivé socky. Bezdomovci, asociáli, feťáci a fagani, ktorí si mysleli, aké strašne zábavné je byť opitý v strede týždňa a vykrikovať svoje interné hlášky. Ako keby to niekoho zaujímalo. Tieto zbytočné existencie som však ignoroval, pretože mi boli, klasicky, absolútne ukradnuté.

Dnes doobeda ma vyhodili z práce, keďže za oknami každej priemyselnej budovy na svete, začala už naplno zúriť finančná kríza. Patril som k najmladším zamestnancom našej firmy, a preto to so mnou dopadlo tak, ako keby som stál počas vojny rovno v prvej línii. Buď zabiješ, alebo budeš zabitý. No ja som pri sebe nemal žiadnu zbraň. Ani reálnu, ani argumentačnú. Takže ma čakala rana priamo do stredu čela s vysvetlením, že tak mladý a šikovný chlapec si určite niečo rýchlo nájde. “Niečo.“ A čo také? Ty vypočítavý bolševický darebák. Keby som bol taký šikovný a mal inú možnosť, tak by som sa tu asi predsa logicky nikdy neobjavil. Čo keby si mi radšej uvoľnil svoje miesto a odpálil do dôchodku? Žiadalo sa mi to vyšplechnúť nášmu “majstrovi“ priamo do jeho tupého ksichtu. Veď ten chumaj tu presluhoval už minimálne desaťročie. Ale zmohol som sa len na pohľad do zeme a myšlienku na to, ako sa v momente, keď opustím bránu výrobnjej haly, opijem do bezvedomia.

Čo iné mi vlastne ostávalo? Domov sa mi ísť nechcelo, pretože mi mama počas dňa zanechala SMS správu s tým, že sa musíme aj s otcom vážne porozprávať. Čiže buď jeden z nich umiera, alebo sa rozvádajú. O takomto čase však už určite nebudú hore, no zajtra poobede sa po ich príchode z práce asi mám na čo tešiť. No takisto aj oni. Informácia o tom, že ich synáček stratil miesto, ktoré mu vybavili, bude pre nich dozaista veľmi potešujúca. Najmä v situácii, kedy sa na mňa spoliehali, že ich finančne aspoň trochu odbremením. Aj pre mňa to bola strata jedinej istoty a teraz mi

nenapadalo nič, čím by ju bolo možné nahradiť. Pravdepodobne sa opäť stanem len obyčajným vyciciavačom svojich rodičov. Prečo som na niečo také nemyslel skôr a nepripravil si vopred plán B? Zo mňa by, veru, nebol dobrý pionier.

Síce ma tá robota vonkoncom nebavila, no po vyštudovaní gymnázia sa mi na vysokú školu ísť vôbec nechcelo. Zase sa v jednom kuse učiť a počúvať roky nejakých profesorov, ktorí si na študentoch liečia svoje prastaré komplexy? Česť výnimkám, ale aj tak nechcem, ďakujem. A tak som zostal uväznený vo výrobnjej hale, kde som za pásom kontroloval kvalitu vyrábaných automobilových súčiastok. V preklade to znamenalo vykonávanie práce, ktorá bola absolútnym vrcholom poddanosti kapitalizmu. Ľudia za pásom, ktorých v pracovných ponukách nazývajú zamestnávateľia vznešene - operátori linky, sú prakticky roboti s dušou. Ste ako keby nejaká súčiastka vo veľkom firemnom stroji, ktorú je možné kedykoľvek nahradiť novou. Či už výkonnejšou, alebo poslušnejšou. Vaším najlepším priateľom pri takejto práci sú hodinky, a ak máte peniaze a čas, tak neskôr psychiater a pilulky proti depresii. To však pri minimálnej mzde nehrozí ani náhodou, keďže väčšinu z nej vám ešte zoberie štát, že vraj pre vaše dobro. V taký čas ste radi, že našetríte na povraz.

Pamätám si, že keď som tam vystresovaný vošiel prvýkrát a videl tie znudené a zúfale pohľady mojich kolegov, tak mi bolo okamžite na vracanie. Predstavil som si, ako tu budem kysnúť do konca života, deň čo deň, v nekonečne nudnej robote. A k tomu dostanem akurát veľa práce za málo pláce. Otrásné. Naokolo boli všelijakí ľudia. Mladí aj starí, ženy aj muži. Všetci skončili v rovnakých uniformách v jednej veľkej výrobnjej hale, kde pravdepodobne nikto z nich neplánoval byť. Určite ešte počas školy dúfali, tak ako ja, že raz budú robiť niečo veľké. Niečo, čo má zmysel a bude to aj dobre zaplatené. Istotne ani jeden z nich, keď bol malý nevravel, že by chcel pracovať za pásom. Na to by som bol ochotný vziať aj jed. No teraz tu stáli, s očami upretými na výrobnjej linke a dávali pozor, či je všetko tak, ako treba. A keď nešťastnou náhodou urobili chybu, tak im ju ešte naši "dokonalí šéfovia" strhli z platu a vyhrážali sa vyhadzovom. Takto som si svoju budúcnosť nepredstavoval, no čo iné mi aktuálne v meste postavenom na

priemysle zostávalo? Stredná trieda tu už ani neexistovala, všetci boli prevažne pracovníci vo výrobe, robotníci slabo živení, no silno bití. Reči o nejakej strednej triede boli výmyslom tých najbohatších, aby sa chudobní cítili lepšie. Ako sme mohli byť niečo viac, keď po zaplatení bývania a všetkých možných poplatkov, ľudia ledva prežili do ďalšej výplaty?

Aj priemyselná výroba však dostala svoju poslednú ranu istoty a všetko sa v uplynulých týždňoch začalo rúcať ako domček z karát. Nikto si nemohol byť istý svojím miestom, keďže domáci veľkopodnikatelia a zahraničné firmy si mohutne uťahovali opasky. Teda, lepšie povedané, uťahovali ich svojim zamestnancom. Tých buď posielali pracovať na menej hodín, alebo za menej peňazí. Alebo ich poslali priamo do teplých krajín, tak ako mňa. V éteroch sa najprv šuškalo o zrušení minimálnej mzdy, aby sa tak predišlo vyhodneniu veľkého počtu ľudí naraz, no to by zas zo zamestnancov urobilo už naozajstných otrokov modernej doby. Úplne si viem predstaviť, ako by nám slizký šéf firmy, v ktorej som pracoval, dal na hodinu päťdesiat centov a ešte by sa spoza svojho mahagónového stola čudoval, prečo sme nespokojní. Takto mali pracujúci ľudia aspoň polroka nárok na podporu v nezamestnanosti, kedy mohli doma s minimálnymi príjmami čakať na to, či sa situácia nezlepší. Mňa však ani žiadna takáto "podpora" nečakala, keďže po ukončení školy som reálne odpracoval len zopár mesiacov. Útek do cudziny tiež neprichádzal do úvahy, pretože finančná kríza sa postupne rozťahovala po celom svete. A zahraničné štáty mali v týchto neblahých časoch silné nutkanie všetkých ekonomických migrantov posielat' presne tam, odkiaľ prišli. Ťažko im to vyčítať, veď bolo zrejmé, že v prvom rade sa chcú postarať o svojich domácich obyvateľov.

Cítil som sa zle a nevedel som, či je to alkoholom, alebo touto bezútešnou situáciou. Platil tu však princíp kauzality - príčina = dôsledok. Bolo mi psychicky zle z vyhadzovu, a tak som sa na to opil, aby mi teraz bolo aj fyzicky zle z alkoholu. Krásne sa nám to všetko dopĺňalo. Vedel som, že ráno množstvo tých vodiek zapitých pivom budem ľutovať, ale teraz som chcel iba posteľ a bezvedomie.

Po príchode domov ma však čakalo nepríjemné prekvapenie. Rodičia ešte nespali. Spoločne s mojou mladšou sestrou sedeli v obývačke, očividne

čakajúc na to, kedy sa konečne objavím, aj keď bolo už pol dvanástej v noci. „*Preboha*,“ pomyslel som si. Nielen môj žalúdok, ale aj mozog chcel grčať. Vyzul som si topánky, prešiel cez predsieň do kúpeľne a tváril sa, že nič. Z kohútika som sa napil vody, čo samozrejme neskôr veľmi oľutujem, no v mojich ústach bola absolútna Sahara. Jediné tekutiny, ktoré moje telo počas dňa prijalo, boli totiž pivo a vodka. Vediac, že posádka v obývačke čaká len na mňa, aby vyplávala smer nepríjemný rozhovor, som nabral odvalu a mierne tackajúc som sa vybral priamo za mojou "šťastnou" rodinkou. Pri prechádzaní dverami na mňa otec vrhol opovrhnutia hodný pohľad. Trochu ma to zarazilo, no potom som si uvedomil, že lacný chl'ast musí byť zo mňa cítiť na kilometre.

„*No pozrime sa, tu ho máme, živila rodiny*,“ začal sarkastickým tónom. Mal som chuť sa vzhľadom na danú situáciu nemiestne zasmiať. Živila rodiny? Čo to, kurva, trepe? Veď nemám už ani prácu a toto je v prvom rade jeho rodina. Plod semena, ktoré sám zasial. A to doslova. Myslel som si, že ma chce len vysmiať a odniekiaľ sa dozvedel, že ma vyhodili. Pár jeho starých kamarátov zo školy totiž pracovalo v tej istej diere ako donedávna aj ja. Veď práve cez nich mi toto "lukratívne" miestečko veľkodušne vybavil.

„*Ach, ty si už o tom počul, však?*“ zareagoval som s prihlúplym polo úsmevom, zatiaľ čo moje vnútornosti sa krútili ako ruské kolo. „*O čom som mal akože počuť?*“ spýtal sa ma podráždene. „*To, že si alkoholik vidím na vlastné oči, no zatiaľ to nie je verejne známe. A od dnes s tým končíš*,“ zavelil rázne, s divokým pohľadom v očiach. Počkať. Buď sa mi to iba sníva, alebo sa deje niečo divné. Otec mi zakazuje piť alkohol? Dospelému človeku, ktorý si na tieto výstrelky zarábala sám? Nezakazoval mi to ani vtedy, keď som ešte študoval a smrdel grošom. A na rodinných stretnutiach si so mnou dokonca aj on vždy rád pripil. Ale teraz sa tento plešatý, priemerne vysoký, no zavalitý muž s vypracovanými svalmi na rukách, tváril smrteľne vážne. Až sa mi zdalo, že si už nikdy nenájde dôvod na oslavu. „*Tvoju mamu a mňa dnes ráno vyhodili z práce. Si jediný, kto ešte zarába reálne peniaze, a preto na teba momentálne padá najväčšia zodpovednosť v starostlivosti o rodinný rozpočet. Toto miesto som ti vybavil ja a ešte stále bývaš u nás, takže budeš počúvať, čo ti s mamou prikážeme. A nechcem*

počuť žiadne výhovorky, bol to mimoriadne ťažký deň,“ vybafol na mňa jedným dychom svoj monológ, ako keby si ho pripravoval už od rána.

V jeho dokonalom pláne však bola jedna chybička, o ktorej zatiaľ nikto nevedel. Ani on a ani dve mlčiace dámy - moja mama so sestrou. Chybička, ktorá mi po týchto jeho slovách stiahla žalúdok natoľko, že som sa neudržal, a litre vypitého alkoholu som v sekunde poslal na koberec v obývačke, priamo pod otcove nohy. Mama so sestrou zhíkli, no on ani okom nemihol. *„Fuj, zmizni sa vyspať, vyzeráš ako nejaká troska. A nechcem vidieť, že ráno vylihuješ v posteli. Do práce pôjdeš, aj keby si mal tie zvratky celý deň prehĺtať,*“ vyriekol nado mnou krutý ortiel.

Neveril som vlastným ušiam a aj napriek tomu, že väčšina alkoholu zo mňa práve vytryskla von, mi bolo ešte omnoho horšie ako pred príchodom domov. Aj keď dvadsať minút dozadu chcelo celé moje telo iba upadnúť do kómy spôsobenej alkoholom, tak teraz, ležiac vo svojej posteli, som si nevedel ani len predstaviť, že pokojne zaspím. Myšlienka na to, že nado mnou bude ráno stáť otec a so zvrasteným výrazom v tvári ma poženie svinským krokom do práce, v ktorej už nemám svoje miesto, mi naháňala hrôzu. No ešte viac som sa bál jeho reakcie, ak by som mu o svojom vyhadzove povedal až vtedy. Netušil som, čo mám robiť, no ako hlava rodiny, za ktorú ma dnes v noci pasoval, som sa absolútne necítil.

Moja obrovská chuť schovať sa mame pod sukňu a nevyliezť odtiaľ, pokiaľ sa situácia nevyrieši, sa stupňovala každým jedným zatíkaním hodín, ktoré ma posúvalo bližšie k rannému budíku. Bohužiaľ, takto to nefungovalo. V duchu som nadával na všetkých tých lakomých čurákov, ktorí budú nakoniec na kríze profitovať, zatiaľ čo obyčajní ľudia môžu živiť ešte viac ako doteraz. S pocitom nekonečnej nenávisti voči tým, ktorí nás dostali do tejto situácie, môj mozog, ešte vždy omámený alkoholom, zaspal. No stále som nemal ani poňatia, čo bude ráno.

„Mlč, alebo povedz niečo, čo je lepšie ako mlčať.“ (Pytagoras, starogrécky filozof, matematik a astronóm)

„Okamžite vstávaj, ty jeden nezodpovedný lenivec!“ Otec po mne vrieskal ako zmyslov zbavený počas toho, ako mi odhrnul prikrývku z tela. Studený vzduch, ktorý dovtedy len lietal okolo, ako keby čakal na túto príležitosť, sa mi ihneď dostal pod kožu a dokonale ma prebral. V mojom žalúdku začala okamžite nepríjemná vzbura a na sekundu som sa zamyslel nad tým, ktorým smerom to zo mňa vyletí. Bolo však absolútne jasné, že zvyšky alkoholovej zmesi, ktorú mi včera namiešal umastený hostinský v lacnej krčme blízko priemyselných závodov, a ktorá v noci neskončila na koberci v obývačke, už v sebe dlho neudrží. Zodvihol som hlavu, no tá sa mi strašne krútila. Ako sa môžem pretvarovať, že idem do práce, keď vonkoncom netuším, či vôbec zvládnem vstať z postele? Prinajhoršom, môžem povedať rodičom, že rovnako ako oni, už žiadnu nemám. Ak by bola v dosahu dvoch metrov brokovnica, tak si ňou odpálím palicu ako Cobain v 94'. Ale aký by to malo zmysel? Veď nie som slávny a ešte nemám ani 27, aby ma tí nešťastníci zobrali aspoň do svojho klubu. Takže moja smrť by pravdepodobne nikoho nezaujímala, až na mojich rodičov. Tí by totiž prišli aj o ten imaginárny finančný príjem, ktorý odo mňa teraz očakávali. Otec po mne niečo ešte zahučal a silno zatresol dverami. To malo na mňa asi taký účinok, ako keby vzal nôž a na skrz mi ním prešiel cez mozog.

Ešte aj počasie sa mi vysmievalo, pretože za oknami sa lesklo slnko, ktoré už vyšlo nad obzor a plánovalo zahriať všetkých ľudí bez rozdielu. Aj tých vysmiatych boháčov v oblekoch za tisíce, aj nepodstatné nuly, akou som ja sám. Okej. Teraz sa zodvihnem z postele, postavím sa, oblečiem si nohavice, čisté tričko, ponožky a umyjem si zuby. Áno. Tie hnusné, ešte zo včerajška ogrčané zuby. Bolo skutočne cítiť, ako mi celé ústa zvnútra smrdia alkoholom a zvratkami aj bez toho, aby som ich otvoril. Že živiteľ rodiny. Ak by to otec nepovažoval za realitu, tak by som sa na tom aj v tomto stave dobre pobavil. Oveľa bližšie som však momentálne mal k tomu nezodpovednému lenivcovi, ktorým ma nazval počas jeho obzvlášť krutého budička.

Nejakým zázrakom som sa počas tohto bolestivého premýšľania obliekol, aj keď fakt vôbec netuším, ako je to možné. Poznáte to, keď máte opicu a bežné veci by vám mali robiť problém, pretože sa cítite totálne na prášky. No

váš mozog ignoruje celkový stav tela a vykonáva ich tak nejakú automaticky, ak je to potrebné. Asi ako keď šoférujete nahúlený, čo by sa samozrejme nemalo, no vtedy ste tiež v inej dimenzii. Ale oči stále vedia vnímať všetky značky, semafore, prechody pre chodcov či obrubníky. Zvyčajne je to však omnoho pomalšie ako v triezvom stave, no rovnako pomalším šoférovaním by sa to malo automaticky vyrovnáť. A váš reakčný čas sa tým pádom opäť dostane do bežného priemeru. Aspoň to bola moja matematická predstava zodpovednosti v naozaj šialenej praxi.

Každopádne, musel som sa psychicky pripraviť na to, že po tom, ako vyjdem z izby, sa budem nasilu pretvarovať, že sa okrem toho hnusného zostatkového alkoholu v mojej krvi, už nič vážnejšie nedeje. Predtým, ako som sa odhodlal ísť za svojou rodinou do kuchyne, kde sa už naplno pripravovali raňajky, ma ešte čakala zastávka na záchode. Moje vnútornosti boli totiž už konečne rozhodnuté, ktorým koncom mám vylúčiť ten bordel, čo mi v nich ešte plával. Razom mi bolo aspoň o päťdesiat percent lepšie, aj keď hlava mala ešte stále svoj vlastný svet, v ktorom sa aj ten najmenší pohyb strojnásobil.

Vošiel som do kuchyne, kde mama pri sporáku krájala zeleninu k párkom, ktoré sa varili v hrnci. A ozaj, som trochu neslušný a zabudol som sa vám predstaviť, rovnako, ako svoju rodinu. Snád mi to však odpustíte, keďže včera som bol naozaj poriadne opitý. A ešte k tomu tie otcove naivné reči so “živiteľom rodiny“, ktoré mi smrdeli viac ako to, čo som pred chvíľou poslal záchodovým potrubím do odpadových vôd.

Takže, ja sa volám Leonard a mám prekrásnych dvadsaťjeden rokov, čo je vo všeobecnosti považované za úžasne bezstarostný vek, ktorý by ste si vraj mali ešte naplno užívať. Ak ste rozumní, tak to znamená, že ešte nemáte ani ženu, ani deti a, našťastie, ani hypotéku. Poznám však aj rovesníkov, ktorí v takomto veku už rozdávať bez ochrany svoje semeno a zásnubné prstene, ako keby nemalo byť zajtra. Blázni. Som pomerne vychudnutý a šľachovitý, mám blond vlasy a modré oči, vďaka čomu by mali v čase nacistického Nemecka zo mňa všetci určite radosť. Ľavú stranu tváre mi zdobí výrazná jazva od momentu, kedy som sa opitý v meste pustil do jedného chalana, ktorý nebol veľmi ťažkým protivníkom ani pre mňa. Potom však z blízkej

krčmy vyšli dvaja jeho kamaráti a už boli sily trošku viac nevyrovnané. Na mňa sa navyše môj dlhoročný parták, ktorý ma chvíľu predtým nazýval bratom vykašľal, a zmizol niekde v blízkej uličke. Odvtedy som s ním nebol v žiadnom kontakte, aj keď sa o to pokúšal, no keďže sa zachoval ako had, tak má, čo si zaslúžil. A to môže byť ešte rád, že ho iba ignorujem. Chvíľu som totiž uvažoval, že by mohol dopadnúť ako ja a dostať poriadne na hubu, ale nakoniec som to nechal tak. Odpadom nech sa zaoberajú smetiari. Rodičia mi svojho času vraveli, či si tú jazvu nechcem dať odstrániť, ale pre mňa je spomienkou na to, čo som prežil. Ako som celé dni ležal doma s opuchnutou tvárou, neschopný jest' ani rozprávať. A takisto mi pripomínala zradu môjho niekdajšieho "kamaráta". Vždy, keď sa pozriem do zrkadla si aspoň uvedomím, že sa naozaj neoplatí nikomu veriť. A takisto, že sa neoplatí ísť do bitky, keď to nie je nevyhnutné.

Za jedálenským stolom už sedel a čítal noviny môj otec, ktorý sa na veľké prekvapenie všetkých prítomných, volá takisto Leonard. Podľa tohto mena by sme mali byť vraj obaja silní ako lev, no dozaista to na pohľad platilo iba o mojom otcovi. Bol presne ten typ chlapa - drevorubača, za ktorým šli ženy hocijakého veku vždy zošalieť. Kedysi, keď nemal ešte ten starecký pupok, ktorý skôr či neskôr postihne takmer každého chlapa v rokoch, mal ešte nebezpečnejšie vyzerajúcu postavu ako dnes. Na pohľad oceľové bicepsy mu však ešte zostali, aj keď činku videli naposledy asi tak pred tridsiatimi rokmi počas vojenského výcviku. Naštváť by ste ho aj tak určite nechceli a vždy som mal pred ním zdravý rešpekt. Aj napriek tomu, že sa svojím správaním často podobal na despota, tak sa s ním dalo rozumne vyjsť. No popravde, až potom, čo jeho prvotný výbuch prehrmel. Aby ste ho dokázali nejakým spôsobom zaujať a presvedčiť o čomkoľvek, čo sa vymykalo jeho chápaniu sveta, museli ste mať pripravené naozaj nepriestrelné argumenty. Tak či tak to bol človek, ktorý ma vedel podržať a nikdy nechýbal na žiadnej dôležitej udalosti v mojom živote, nech už šlo o futbalové zápasy víkendovej ligy mladých, rodičovské združenia alebo trápne vystúpenia v školskom divadle, do ktorého ma ešte na základnej škole s mamou prihlásili. Učil ma takisto tomu, aby som nikdy neklamal. S obľubou vravel, že nech je pravda akokoľvek krutá, tak je stále lepšia ako milosrdná lož. A bol to taktiež človek, ktorý ako jediný, koho som poznal, ešte každé ráno chodil do stánku,

aby si tam kúpil noviny a počas celého dňa ich na etapy čítal. Začínalo sa to presne raňajkami a končilo večerou. Mal proste svoj štýl aj napriek tomu, že elektronická doba mu ponúkala toľko možností prijímania informácií, že by sa z toho mohol zblázniť. A možno práve toho sa obával.

Moja mama, ktorá práve dokončovala prácu za sporákom, sa volá Kristína. Aj napriek tomu, že je tesne po päťdesiatke, tak vyzerá stále skvele. Má po pleciah dlhé blond vlasy, modré oči a udržiavanú postavu, vrátane naozaj dlhých nôh, ktoré kedysi dávno museli otca opantať už na prvý pohľad. Nevymýšľam si. On sám takto rád líčil príbeh ich vzájomného zoznámenia a tvrdil, že keď ju po prvýkrát uvidel, tak si ihneď predsavzal, že ju raz bude mať.

Moji rodičia sa zoznámili rovnako ako väčšina párikov ich doby. Otec bol na povinnej vojenčine a mama robila čašníčku v krčme, blízko tamojších kasární. Slovo dalo slovo, no a keďže ani otec nebol vtedy na zahodenie a dokázal zaujať okolie aj svojím rozumom, tak to bolo veľmi jednoduché. Niekedy im to závidím, lebo dnes musia mať mladí chlapi minimálne vlastné auto, stály príjem a niekoľko tisíc na účte, aby si ich nejaké "dokonalé" dievča všimlo. Škoda však, že keď príde téma na to, čo môžu tieto dokonalé princezné ponúknuť, tak mlčia ako ryby na suchu. Odpoveď totiž všetci poznáme. Ved' predsa vagíny. Problémom je, keď sú s tou vagínou, ktorú ako jedinú môžu ponúknuť, celkovo stotožnené v rámci svojej povahy. Moji rodičia sa hneď nevrhli na zakladanie rodiny a obaja si dokončili odborné vzdelanie, aby sa uchytili na trhu práce. Niekoľko rokov sa venovali zarábaniu peňazí, cestovaniu a celkovému užívaniu si jeden druhého. Neskôr, keď si boli dostatočne istí svojou láskou, tak sa vzali a pribudol im nový prírastok do rodiny. Hypotéka na dom. Avšak na slávnostnom prestrihnutí pásky na dome, ktorý otec svojpomocne postavil spoločne so svojimi kolegami, kamarátmi a členmi našej rodiny, som bol prítomný už aj ja, aj keď len v bruchu mojej krásnej mamy.

Dva roky po mne nasledovala moja mladšia sestra Sofia, ktorá je maminou kópiou. Vždy, keď sa ide niekam zabaviť, tak naši rodičia tŕpnu, aby sa jej niečo nestalo. Sofia je totiž tak prirodzene krásna, že ak by to nebola moja sestra, ale napríklad spolužiačka, tak by ma po pozvaní na rande určite už

minimálne raz odmietla. Nie je to však len navonok pekná, ale inak prázdna váza. Vyniká aj inteligenciou, dobrosrdečnosťou a ochotou vždy so všetkým pomôcť. Možno práve preto sa chce v budúcnosti stať lekárkou. Tento sen sa jej mal začať plniť od budúceho roka, keďže je práve v maturitnom ročníku a chystá sa na univerzitu.

Ach, Bože. Univerzita. Peniaze. Rodičia nemajú prácu a ja už tiež nie. Opäť ma prepadli čierne myšlienky a sediac za stolom som čakal na raňajky, aj keď mi bolo jasné, že do seba nedostanem ani len kúsok papriky. “Veľký Leo“ mal však zásadu, že vždy, keď to okolnosti dovoľovali, tak sme sa mali stretnúť spoločne za jedným stolom. Väčšinou to tak bývalo len cez víkendy, keď naši nechodili do práce a nebola ani škola. No teraz prácu už nemali, tak svoj budíček automaticky prispôbili mne a Sofii, ktorá sa chystala na vyučovanie. A ja..? Ja kam? Chvíľu ma dralo im to povedať bez obalu na plné ústa, no nemohol som. Momentálne bolo určite lepšie mlčať.

Na um mi však zišla jedna myšlienka, aby som to celé uhral takpovediac “na hada“. Toto slovné spojenie znamenalo, že som si pravdu chcel prispôbiť tak, aby vyhovovala hlavne mne. V praxi som plánoval rodičom povedať o mojom vyhadzove, no ako keby to prišlo až dnes. Proste by som sa len tváril, že idem do práce a o pár hodín neskôr sa vrátil s tým, že ma vyhodili. Napadlo mi ešte, že by si otec mohol myslieť, že ma vyhodili kvôli tomu, že mi v práci dali fúkať. Ale keďže sám v podobnej firme pracoval, tak vie, že je to asi tak pravdepodobné ako to, že si ráno zabudne kúpiť noviny. Fúkať tam totiž dávajú s takou frekvenciou, že ak by ste chodili do práce opitý aj tri roky vkuse, tak by ste sa takejto kontroly nemuseli obávať. Nie raz som bol očitým svedkom toho, ako si ten náš naničhodný majster, ktorý ma včera s povzbudením do lepších zajtrajškov a nechutným úsmevom vyhodil ako špinavé prádlo, usrkával počas pracovnej doby z malých podozrivých ampuliek, nosiac ich v náprsnom vrecku robotníckej uniformy. Jedného dňa som sa ho opýtal, čo to tam má a či si tiež nemôžem dať, alebo to aspoň ovoňať. Pozrel sa na mňa s totálne šialeným výrazom a povedal, že za tieto “lieky“ platí nekresťansky veľké prachy, pretože mu pomáhajú na pečeň, ale poisťovňa mu ich neprepláca, lebo sú z Ruska. Áno, samozrejme som mu to veril v prípade, že chcel svojej pečeni pomôcť k zlyhaniu ruskou vodkou,

aby mohol dostať novú a od nuly začať toto alkoholové rodeo. Chorý notorik. Môj „hadľacky“ plán vysvetlenia vyhadzovu z práce mi teda pokojne mohol vyjsť, no fakticky to bolo len vyriešenie strachu z tejto zamlčanej skutočnosti.

Nebolo mi vôbec jasné, ako budeme teraz riešiť našu finančnú situáciu. Síce sa dalo očakávať, že rodičia tu majú isté rezervy, ale kríza ešte len začala a jej koniec bol ďaleko v nedohľadne. Celé raňajky som nepovedal ani slovo, čo asi každý zo zúčastnených chápal, vzhľadom na môj stav. Prekvapivé však bolo, že mlčali aj moja mama a sestra, ktoré sa počas raňajok rady rozprávali o všetkom možnom. Popritom ešte často podpichovali môjho otca, aby ho prinútili aspoň na chvíľu odtrhnúť jeho večne znechutený pohľad od tých prekliatych novín. Miloval som to a vždy som sa do tejto konverzácie zapájal. Podľa nálady som im buď kontroval a podpichoval ja ich, alebo prilial olej do ohňa a taktiež si doberal otca. Zo zlovestného ticha, ktoré kuchyňu naplňalo teraz, mi však bolo ešte horšie a potreboval som okamžite vypadnúť. Preto som len zahundral niečo o tom, že dnes pôjdem skôr, lebo sa ešte potrebujem prevetrať. Na to mi otec povedal, že nech ma to hlavne nezaveje do krčmy, keďže si vraj podobné plytvanie už nemôžem dovoliť. „*No určite*“, prebehlo mi ironicky myslou. Alkohol bola posledná vec na zozname posledných vecí, po ktorých moje telo či mozog aktuálne túžili. Ešte stále však v mojej hlave nebol žiaden plán ani náhradné riešenie, ktoré by celú túto situáciu mohlo uľahčiť. A nechcel som si ani len predstaviť to zúfalstvo a sklamanie v očiach rodičov. To bolo horšie ako hnev či hocijaké urážky. Spoliehajú sa na mňa a osud im má ušetriť ďalší úder. Nikto z nás za to nemohol, len systém a „tí papaláši tam hore“, ako zvykol môj otec označovať najbohatšiu vrstvu, politikov, podnikateľov, bankárov a vlastníkov obrovských firiem. Aj napriek tomu som mal jasné vnútorné presvedčenie, že to nechcem nechať len na nich a musím niečo spraviť. A vtedy som ešte netušil, že riešenie na mňa čakalo práve tam, kam som nevedomky mieril z dverí nášho domu.

2. Modrá či červená?

„Charakter človeka, je jeho osudom.“ (Hérakleitos z Efezu, starogrécky filozof)

Naša ulica, po ktorej som momentálne kráčal na autobusovú zastávku, bola plná obyčajných a ničím výnimočných domov. Našli by ste tam však aj zopár snobských sídiel, kde bývali rodiny, ktorých hypotéku budú platiť ešte aj ich pravnúčatá. Mali hladké anglické trávniky, záhradné jazierka s umelými vodopádmi, gril, tenisové kurty, bazény a podobné zbytočnosti, ktoré využili v priemere päťkrát do roka. Väčšinu času totiž trávili títo materialistickí workoholici v práci. Bývali sme celkom blízko centra mesta, čo znamenalo asi pätnásť minút jazdy autobusom, no na druhej strane, dost ďaleko od priemyselného parku, kde som donedávna pracoval. A vzhľadom na to, že moji rodičia chodili do práce o dve hodiny skôr ako ja, tak moja cesta autobusom, každé ráno z domu až tam, trvala presne šesťdesiatšesť minút. Toto mi teda vonkoncom chýbať nebude. Vlastne, jediné, čo mi bude chýbať, je tá chudobná výplatná páska, ktorá mi zaručovala pár šupov na úrovni minimálnej mzdy. Aj to však bolo niečo, a aspoň som nemusel byť závislý na rodičoch a ísť si von kedykoľvek bez výčítiek a toho ťaživého pocitu, že musím od niekoho žobrať na svoje bývanie, ako to pravidelne nazyval môj otec.

Práve som premýšľal, kam vlastne teraz pôjdem, keď v podstate nemám čo robiť. V tej inteligentnejšej časti môjho mozgu mi napadlo, že na jednej internetovej stránke je niečo také ako “brigády na dnes“. Hoci kto tam môže zavesiť svoju ponuku, či už ide o lenivú zámožnú paničku, ktorá nemá čas a predovšetkým chuť si pokosiť záhradu, alebo o firmu, ktorej treba povykladať nejaký tovar z kamióna. No a to by veru nebol zlý nápad. Prepadol ma skvelý pocit, že mám nad hlavou rozsvietenú žiarovku a v očiach sa mi objavili bankovky. Aj keď pláca za také brigády tiež nie je bohviečo, ale peniaze sú peniaze a aj tak nemám čo robiť.

“Potrebujete peniaze a chcete si rýchlo zarobiť? Tak táto ponuka je pre vás ako ušitá!“, lákal ma jeden z inzerátov. „Tak to si, kurva, piš, že si chcem rýchlo zarobiť“, odpovedal som v duchu a už vezúc sa autobusom nevediac kam, som klikol na spomínanú ponuku. Kým sa stránka načítala, tak som dúfal, že to nebude nejaká hlúposť typu, “vyzbierajte 10 000 podpisov a za každý jeden zarobíte 0,001€“, pretože som naozaj nebol v stave niekoho presvedčať, aby vyplňal nejakú blbú anketu. Veď ja sám som sa im pravidelne veľkým oblúkom vyhýbal. Určite aj vy poznáte ten pocit, keď vidíte nejakého vysmiateho chmuľa s perom a papierom v ruke, ktorý na vás s nádejou civí už päťdesiat metrov predtým, ako sa vaše cesty reálne pretnú, aby vás mohol obráť len o “minútku“ vášho času. To v jeho jazyku pravdaže znamenalo minimálne desať minút, no títo ľudia mali vždy úplne iné časové pásmo, alebo skutočne úbohý odhad. Vtedy si len dookola vravím, aby zmizol do horúcich pekiel a dal mi láskavo pokoj. Raz som sa nechal takto namotať na celkom sympatickú predavačku voňaviek, ktorá mi nanútila svojím úsmevom a veľkými prsiami, skúšanie nejakých vzoriek. Najprv samozrejme povedala, že potrebuje iba “minútku“ a chce počuť môj názor na to, keď porovnam, ktorá z dvoch ponúkaných pánskych voňaviek je lepšia. Potom mi zrazu hovorila o tom, z čoho sú vyrobené a už som cítil vo vzduchu nejakú lešť. A neskôr som sa pristihol, že už jednu z tých otrasných voňaviek, pri ktorých sa neviete rozhodnúť, ktorá z nich je hnusnejšia, držím v ruke. A tá vtierka seabedomo bl'abotala niečo v zmysle, že keď si kúpim aj ďalšiu, tak ich obe dnes dostanem v špeciálnej akciovej cene “iba“ 120 eur. S pokľudným úsmevom som jej na to odpovedal, že šesťdesiat sekúnd už prešlo a ja nemám peniaze na takéto hlúpe výstrelky. Jej falošne prehnaná prívetivosť bola v momente preč a ešte chcela spraviť zlého zo mňa, že ju zbytočne oberám o čas. Asi to bol chabý pokus o nejaké posledné citové vydieranie, no akurát som dostal chuť jej tie voňavky hodiť do hlavy. Slušne som sa však iba otočil na päte a odkráčal preč. Drží šmejdi. Našťastie, táto brigádnická ponuka sa netýkala žiadnej podobnej blbosti, ale išlo o vypratávanie akéhosi baru a jeho skladu blízko centra mesta. Pravdepodobne sa nejaký podnikateľ ocitol pod vodou a ako topiaci sa chytil slamky v podobe ukončenia prevádzky. Jeho prehra však mohla byť mojím malým víťazstvom, pretože sa jednalo o dvojdnovú brigádu, takže by som mal zaručený program aj na zajtra a zarobil by som si viac ako som sprvu

očakával. Po vytočení čísla z inzerátu mi pani na telefóne, ktorá okamžite zodvihla povedala, že „*volám ako na zavolanie*,“ čo bola zaujímavá slovná hračka. Údajne sa im na túto ponuku ozvali iba dve ženy a nejaký chlapík, ktorý má však ruku v sadre, kvôli čomu bude môcť robiť iba menšie úkony. Ženy boli zas odmietnuté z dôvodu, že sa jedná o fyzicky náročnú prácu. „*Zaujímavé*,“ pomyslel som si. Takže jednoruký chlap je na pracovnom trhu viac cenený ako dve ženy. Bol by som zvedavý, čo by na to povedalo feministické hnutie. Skôr ma však trápilo to, že s opicou na krku budem musieť makat' v podstate sám, na vypratávaní nejakých smradľavých skladov. Začal som ľutovať môj záujem o túto brigádu a divná mi prišla ešte jedna vec. To nikto v tomto stroskotanom meste, kde to celé krachuje, nepotrebuje brigádu, iba ja, jednoruký chlap a dve ženy? Alebo spoločne s mojimi rodičmi patrím k „elite šťastlivcov“, ktorí sa k vyhadzovu dostali prví? „*Aspoň raz sme teda v niečom vyhrali*,“ skonštatoval som si sám pre seba trpkou počas vystupovania von z autobusu. Bar so skladom, kam som mal ísť pracovať, bol v jednej z bočných uličiek, kúsok od centra mesta. Tam to vždy ráno žilo najmä dodávkami s tovarom, ktoré stáli pred reštauráciami a obchodmi s oblečením či supermarketmi. Majitelia, manažéri a prevádzkari týchto pobočiek postávali pred svojimi podnikmi a pochmúrne debatovali. Ani jeden z nich nerozprával nahlas, s úsmevom na tvári ako obyčajne, keď som tadiaľ prechádzal ráno smerom do školy, za mojich stredoškolských čias. Aj oni vedeli, že finančná kríza sa časom pravdepodobne odrazí na ich ziskoch a možno medzi nimi je ďalší podobný prípad ako ten, ktorému som mal ísť pomôcť vypratať priestory. Nebol čas sa však nad tým hlbšie zamýšľať, aj keď myšlienka na to, že v podstate nič už nebude také ako predtým, mi trocha naháňala hrôzu.

Bolo však potrebné sa poponáhľať smerom za rýchlym zárobkom, keďže brigáda mala začať oficiálne o deviatej, čiže o sedem minút. Na miesto som prišiel dve minúty pred začiatkom, no okrem mňa tam nebol nikto. Hlavou mi prebehlo, že som určite zabľúdil, aj keď na druhej strane bolo moje stopercentné presvedčenie, že ten bar bol presne tam, kde teraz stojím. Pre istotu som to ešte raz skontroloval v telefóne na mape, no a nemýlil som sa.